

ΘΕΜΑ 27^ο
(ΞΕΝΟΦΩΝ, Κύρου Παιδεία, 1,6,2-4)

Προϊόντι δὲ τῷ Κύρῳ ὁ πατὴρ ἤρχετο λόγου τοιοῦδε. ᾧ παῖ, ὅτι μὲν οἱ θεοὶ ἴλεώ τε καὶ εὐμενεῖς πέμπουσί σε καὶ ἐν ἱεροῖς δῆλον καὶ ἐν οὐρανίοις σημεῖοις· γινώσκεις δὲ καὶ αὐτός. ἐγὼ γάρ σε ταῦτα ἐπίτηδες ἐδίδαξάμην, ὅπως μὴ δι' ἄλλων ἐρμηνέων τὰς τῶν θεῶν συμβουλίας συνειήης, ἀλλ' αὐτὸς καὶ ὁρῶν τὰ ὄρατὰ καὶ ἀκούων τὰ ἀκουστὰ

5 γινώσκεις καὶ μὴ ἐπὶ μάντεσιν εἴης, εἰ βούλοιντό σε ἐξαπατᾶν ἕτερα λέγοντες ἢ τὰ παρὰ τῶν θεῶν σημαίνόμενα, μηδ' αὖ, εἴ ποτε ἄρα ἄνευ μάντεως γένοιο, ἀποροῖο θείοις σημεῖοις ὅ,τι χρῶο, ἀλλὰ γινώσκων διὰ τῆς μαντικῆς τὰ παρὰ τῶν θεῶν συμβουλεύόμενα, τούτοις πείθοιο. Καὶ μὲν δὴ, ὦ πάτερ, ἔφη ὁ Κύρος, ὡς ἂν ἴλεω οἱ θεοὶ ὄντες ἡμῖν συμβουλεύειν θέλωσιν, ὅσον δύναμαι κατὰ τὸν σὸν λόγον διατελῶ ἐπιμελούμενος.

10 μέμνημαι γάρ, ἔφη, ἀκούσας ποτέ σου ὅτι εἰκότως ἂν καὶ παρὰ θεῶν πρακτικώτερος εἴη ὥσπερ καὶ παρ' ἀνθρώπων ὅστις μὴ ὁπότε ἐν ἀπόροις εἴη, τότε κολακεύοι, ἀλλ' ὅτε τὰ ἄριστα πράττοι, τότε μάλιστα τῶν θεῶν μεμνήτο· καὶ τῶν φίλων δ' ἔφησθα χρῆναι ὡσαύτως οὕτως ἐπιμελεῖσθαι. Οὐκοῦν νῦν, ἔφη, ὦ παῖ, διὰ γ' ἐκείνας τὰς ἐπιμελείας ἥδιον μὲν ἔρχη πρὸς τοὺς θεοὺς δεησόμενος, ἐλπίζεις δὲ μᾶλλον τεύξεσθαι ὧν ἂν δέη,

15 ὅτι συνειδέναι σαυτῷ δοκεῖς οὐπόποτ' ἀμελήσας αὐτῶν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ὦ πάτερ, ὡς πρὸς φίλους μοι ὄντας τοὺς θεοὺς οὕτω διάκειμαι.

ΣΧΟΛΙΑ

- 1 **Προϊόντι δὲ τῷ Κύρῳ:** ‘ και ο πατέρας ξεκίνησε να μιλάει στον Κύρο, ενώ εκείνος (:ο Κύρος) βιάδιζε μπροστά’. Η δοτική ‘Κύρῳ’ συντάσσεται με το ‘ἤρχετο’ ως δοτική προσωπική της ‘Συμμετοχής’. Η μτχ. ‘προϊόντι’ είναι συνημμ, επιρρ. χρονική. **ἤρχετο λόγου τοιοῦδε:** ‘ἀρχομαι λόγου = ξεκινῶ μια ομιλία’, η γενική που συντάσσεται με το ρ. δηλώνει την ‘αφετηρία’ από την οποία θα ξεκινήσει κάποιος, γι’ αυτό καλεῖται γενική ‘Αφαιρετική’. (Η μετάφραση που δίνεται, ‘ξεκίνησε μία ομιλία’, είναι συμβατική στην ν.ε. γλώσσα. Αν θελήσουμε να αποδώσουμε ακριβῶς το νόημα, θα πρέπει να πούμε: ‘έκανε την αρχή από μία ομιλία’, αλλά αυτός δεν είναι δόκιμος ν.ε. λόγος.) Η αντωνυμία είναι επιθ. προσδιορισμός. **ὅτι...πέμπουσι:** Ειδική πρόταση εξαρτημένη από το ρ. ‘δῆλον <ἐστί>’. Όταν μία ειδική πρόταση προηγείται του ρήματος με το οποίο συντάσσεται, τότε αυτή θα λειτουργεί προεξαγγελτικά είτε ως αιτιατική της αναφοράς

– όπως εδώ τώρα – είτε ως παράθεση ή επεξήγηση, ‘όσον αφορά το γεγονός ότι οι θεοί...στέλνουν...’.

ἴλεώ τε καὶ εὐμενεῖς: και τα δυο επίθετα είναι ονομαστική πληθυντικού, και λειτουργούν ως επιρρηματικά κατηγορούμενα του τρόπου, ‘ἴλεως τε καὶ εὐμενῆς πράττω τι = με μεγάλη φιλευσπλαχνία και καλή διάθεση κάνω κάτι’

- 2 πέμπουσί σε:** ‘στέλνουν σε εσένα’. Το ρ. ‘πέμπω τι’ είναι μεταβατικό με την έννοια ότι παίρνει μία αιτιατική του πράγματος η του προσώπου ως αντικείμενο. Η πλήρης σύνταξή του είναι με δυο αιτιατικές ως ‘πέμπω τινά τι = στέλνω σε κάποιον κάτι’, όπου το πρόσωπο ‘τινά’ δεν είναι αντικείμενο, αλλά μία αιτιατική επιρρηματική της κατεύθυνσης, και κανονικό αντικείμενο είναι μόνο το ‘τί’. Εδώ όμως το ρ. συντάσσεται μόνο με την αιτιατική του προσώπου ‘τινά = σε’, που δείχνει την κατεύθυνση, ενώ το κανονικό αντικείμενο λείπει. **καὶ ἐν ἱεροῖς:** ‘και στις θυσίες’. **καὶ ἐν οὐρανίοις σημείοις:** ‘και σε ουράνια σημάδια’.
- 3 σὲ ταῦτα...ἐδίδαξάμην:** ‘σου δίδαξα αυτά τα πράγματα’. Και το ρ. ‘διδάσκω’ συντάσσεται με δυο αιτιατικές εκ των οποίων η αιτιατική του προσώπου δείχνει την κατεύθυνση, ενώ η αιτιατική του πράγματος το κανονικό αντικείμενο. **ὅπως μὴ...συνιείης:** ‘για να μην αντιλαμβάνεσαι’, (συνιήμι = αντιλαμβάνομαι) τελική πρόταση επιρρηματική, ‘ὅπως = ἴνα’, με ευκτική, διότι εξαρτάται από ρ. ιστορικού χρόνου (ἐδίδαξα μὴ). **δι’ ἄλλω ἐρμηνέων:** ‘μέσω άλλων μάντεων’.
- 4 αὐτός:** ‘εσύ ο ίδιος’. **ἀλλ’...γιγνώσκοις:** ο ‘ἀλλά’ συνδέει τις δυο προτάσεις ‘συνιείης ~ γιγνώσκοις’, διότι είναι ίδιες συντακτικά. Ο τελικός σύνδεσμος παραλείπεται, αλλά όμως εννοείται. **καὶ ὄρων...καὶ ἀκούων:** συνημμ. επιρρ. μτχ. του τρόπου.
- 5 καὶ μὴ...εἴης:** τρίτη στην σειρά τελική πρόταση με ευκτική, όπως και οι δυο προηγούμενες. **εἰ βούλοιντο:** υποθετική πρόταση με απόδοση τις τρεις προηγούμενες τελικές προτάσεις. Ο υποθετικός λόγος είναι πλάγιος, γιατί η απόδοσή του είναι σε δευτερεύουσα πρόταση κι όχι σε κύρια. Η ευκτική ‘βούλοιντο’ δεν ανήκει στην κανονική μορφή του υποθετικού λόγου, αλλά είναι μια ἐγκλιση ‘μετασχηματισμένη’, διότι η εξάρτηση του υποθετικού λόγου γίνεται από ρ. ιστορικού χρόνου (ἐδίδαξα μὴ). Συνεπώς στον ευθύ λόγο δεν θα ήταν ευκτική, αλλά με βάση το νόημα θα πρέπει να ήταν Υποτακτική, για να δηλωθεί έτσι η αόριστη επανάληψη σε παρόν και μέλλον. Στον Ε.Λ. θα είναι: «ἐὰν βούλωνταιί σε ἐξαπατᾶν, μὴ συνιεί...ἀλλὰ αὐτός...γίγνωνσκε καὶ μὴ...ἴσθι». **σὲ ἐξαπατᾶν:** η αντωνυμία είναι αντικείμενο στο απαρέμφατο, το οποίο είναι αντικείμενο στο ρ. **ἕτερα...ἢ τὰ...σημαινόμενα:** δυο αιτιατικές, αντικείμενα στην μτχ. ‘λέγοντες’, η οποίας είναι συνημμ., επιρρ., τροπική, και ο ‘ἢ’ είναι συγκριτικός, ‘λέγοντας διαφορετικά από αυτά που δείχνουν τα σημάδια’.
- 6 μὴδ’ αὐ...ἀποροῖο:** ‘και για να μην βρεθείς σε δυσκολία πάλι’. Με τον συμπλεκτικό σύνδεσμο ‘μηδέ’ συνεχίζουν οι τελικές προτάσεις με ευκτική, όπως οι τρεις προηγούμενες. **εἴ...γένοιο:** ‘αν κάποια στιγμή βρεθείς χωρίς μάντεις’. Υποθετική πρόταση με ευκτική λόγω εξαρτήσεως από το ίδιο ρ. ιστορικού χρόνου με την προηγούμενη υποθετική. Στον Ε.Λ. θα είναι ίδιος με τον προηγούμενο: «ἐὰν γένης ἄνευ μάντεως, μὴ ἀπορῆς...». **θείοις σημείοις:** δοτική της αιτίας, και επιθ. προσδ.
- 7 ὅ,τι χρῶο:** ‘πώς να τα μεταχειριστείς’. Πλάγια ερώτηση κανονικά με ευκτική, διότι όλη η εξάρτηση γίνεται από το ίδιο αρχικό ρ. ιστορικού χρόνου. Στην πρόταση αυτήν λείπει η δοτική ‘θείοις σημείοις’, που εννοείται, διότι το ρ. συντάσσεται με δοτική (Για την σύνταξη του ‘χρῶμαι’ με δοτική: δεξ την σύνταξη της Δοτικής (IIIα) **ΕΛΩ**). Η αναφ. αντων. ‘ὅ,τι’ είναι αιτιατική, επιρρ. του τρόπου. **ἀλλὰ...πείθοιο:** τελική πρόταση με ευκτική για τους ίδιους λόγους, ό.π. Ο τελικός σύνδεσμος εδώ παραλείπεται, αλλά εννοείται. **γιγνώσκων:** συνημμ. μτχ., επιρρ., τροπική. **τὰ...συμβουλευόμενα:** έναρθρη μτχ. ως ουσιαστικό, αντικείμενο στην μτχ.

- 8** **ὡς ἄν...θέλωσιν:** ‘για να ...θέλουν – αν θέλουν’. Τελική πρόταση με Υποτακτική. Το ‘ἄν’ είναι υποθετικός σύνδεσμος, ο οποίος κάποιες φορές προστίθεται στις τελικές προτάσεις, για να τις καταστήσεις εκτός από τελικές και υποθετικές συνάμα. Πρόκειται για καθαρά ποιητική σύνταξη, που όμως έχει επιβιώσει και στον πεζό λόγο: ‘τοῦτ’ αὐτό νῦν δίδασκε ὅπως ἄν ἐκμάθω, Σοφ. Ο.Κ.575 *αὐτό το πράγμα τώρα πες μου το, για να το μάθω (αν το μάθω)*’. **ἴλεω...ὄντες:** το επίθετο είναι κανονικό κατηγορούμενο και η μτχ. επιρρ. τροπική, ‘με το να είναι οι θεοί ευσπλαχνικοί’.
- 9** **ἡμίην:** συντάσσεται με το επίθετο ‘ἴλω’ ως δοτική της συνοδείας, ‘με το να είναι ευσπλαχνικοί μαζί μας’. **ὄσον δύναμαι:** αναφορική επιρρ. πρόταση του ποσού. **κατὰ τὸν σὸν λόγον:** ‘σύμφωνα με τα λόγια σου’, ο εμπρόθετος συντάσσεται με την μτχ. ‘ἐπιμελούμενος’. **ἐπιμελούμενος:** κατηγορημ. μτχ.
- 10** **μέμνημαι...ἀκούσας:** η μτχ. είναι κατηγορηματική, ‘θυμάμαι να/ὅτι άκουσα...’. **σου:** συντάσσεται με την μτχ. ‘ἀκούσας’, όχι όμως ‘εσένα’, αλλά ‘ἀπό εσένα’ ή ‘κάτι ἀπό εσένα’. Από την μτχ. ‘ἀκούσας’ ξεκινά ο Κύριος να αφηγείται σε Πλάγιο Λόγο ὅ,τι του εἶπε κάποτε ο πατέρας του. Επειδή η αφήγηση σε Π.Λ. γίνεται με εξάρτηση ἀπὸ το παρελθόν (μέμνημαι ἀκούσας σου = *θυμάμαι ὅτι άκουσα ἀπὸ εσένα*). **ὅτι...ἄν... εἶη:** ειδική πρόταση στον Π.Λ. με δυνητική ευκτική, για να δηλώσει το δυνατόν στο παρόν & μέλλον. **παρὰ θεῶν πρακτικώτερος εἶη:** ‘ὅτι είναι δυνατόν κάποιος να πιο αποτελεσματικός με τους θεούς...’. Η έκφραση ‘πρακτικός εἰμι παρὰ τινος’ σε κ.λ. μετάφραση σημαίνει ‘εἰμαι ικανός να εισπράττω / κερδίζω / παίρνω κάτι ἀπὸ κάποιον’. Αφησα μια πιο ν.ε. απόδοση ἀντὶ για την κ.λ. Ο εμπρόθετος δηλώνει την προέλευση, ὅμως στην ν.ε. μετάφραση φαίνεται να είναι της συνοδείας. Ὅμως ο χαρακτηρισμός των λέξεων συντακτικά δεν γίνεται με βάση την ν.ε. απόδοση, αλλά την κ.λ. ερμηνεία.
- 11** **ὥσπερ καὶ παρ’ ἀνθρώπων:** αναφορική επιρρ. πρόταση του τρόπου χωρίς ρ., αλλά με ενν. το ‘πρακτικώτερος εἶη’. **ὅστις μὴ...κολακεύοι:** αναφορική επιθετική πρόταση στον Π.Λ. που περιέχει και υπόθεση, γι’ αυτό εκφέρεται με Ευκτική. Απόδοση έχει την ειδική πρόταση με δυνητική ευκτική, ὁπότε υποκρύπτεται υποθετικός λόγος της ‘απλής σκέψης’. Στην κανονική του μορφή: «ὅστις μὴ κολακεύοι, πρακτικώτετος ἄν εἶη = ὅποιος δεν κολακεύει – αν κάποιος δεν κολακεύει → τότε είναι πιο ικανός αποτελεσματικός με τους...και με τους...». **ὁπότε ἐν ἀπόροις εἶη:** χρονική πρόταση στον Π.Λ. Η ευκτική οφείλεται ὄχι τοσο στον Π.Λ., αλλά στο γεγονός ὅτι η εξάρτηση γίνεται ἀπὸ ρ. ιστορικού χρόνου. Αν βρισκόταν στον Ε.Λ., ή αν η εξάρτηση ήταν ἀπὸ ρ. αρκτικού χρόνου, θα εἶχαμε: «ὁπότε ἄν ἐν ἀποροις ἦ». **ἀλλ’..τότε..μεμνήτο:** ο ‘ἀλλά’ συνδέει ἀντιθετικά δυο ίδιες προτάσεις: ‘ὅστις μὴ...κολακεύοι, ἀλλ’ <ὅστις>...μεμνήτο’. Μετά τον ‘ἀλλά’ ἐννοείται η αναφορική ἀντωνυμία ‘ὅστις’. **ὅτε...πράττοι:** επίσης χρονική πρόταση. Εκφέρεται με ευκτική ὄχι γιατί βρίσκεται στον Π.Λ., αλλά γιατί η εξάρτηση στον Π.Λ. γίνεται ἀπὸ ρ. ιστορικού χρόνου (μέμνημαι ἀκούσας). Η συνδεσμολογία στην περίοδο ‘ὅτι...μεμνήτο’ με απόδοση στην ν.ε. είναι η εξής: «αποτελεσματικός είναι ὅποιος ὄχι ὅταν..., τότε κολακεύει, ἀλλά <ὅποιος> ὅταν..., τότε θυμάται’.
- 12** **τὰ ἄριστα:** σύστοιχο ἀντικείμενο ἀντὶ για ‘τὰς ἀρίστας πράξεις’. **μεμνήτο:** ευκτική του ‘μέμνημαι’. Στην Οριστική ο Παρακείμενος: ‘μέμνημαι, -σαι, -ται, -μεθα, -σθε, -νται’: στην Οριστική ο Υπερσυντέλικος: ‘έμεμνήμην, -σο, -το, -ήμεθα, -σθε, -ντο’: στην Υποτακτική: ‘μεμνῶμαι, -ῆ, -ῆται, -ώμεθα, -ῆσθε, -ῶνται’: στην Ευκτική 1 ‘μεμνήμην, -ῆο, -ῆτο, -ήμεθα, -ῆσθε, -ῆντο’: στην Ευκτική 2: ‘μεμνώμην, -ῶο, -ῶτο, -ώμεθα, -ῶσθε, -ῶντο’: στην Προστακτική: ‘μέμνησο, -σθω, -σθε, -σθων’.
- τῶν φίλων:** η γενική συντάσσεται με το ἀπαρέμφατο ‘ἐπιμελεῖσθαι’. Η ρ. έκφραση ‘ἐπιμελοῦμαι τινος’ στα ν.ε. ἀποδίδεται ὡς ‘φροντίζω κάτι/κάποιον’, διότι η ‘γενική’ της ελληνικής μετασχηματίζεται πτωτικά στην ‘αιτιατική’ της ν.ε. Αυτός ο πτωτικός μετασχηματισμός καθιστά την ‘αιτιατική’ της ν.ε. ἀντικείμενο στην ρ. έκφραση, και δίνει την ψευδή ἐντύπωση ὅτι και η ‘γενική’ της ελληνικής λειτουργεῖ συντακτικά με τον ἴδιο τρόπο. Ὅμως

η ‘γενική’ της ελληνικής είναι διαιρετική, και σε μία κ.λ. μετάφραση αποδίδεται ως ‘*φροντίζω κάτι από κάτι/κάποιον*’. **ἔφησα:** 2^{ος} τύπος του β’ ενικού του ρ. ‘φημί’ αντί για ‘ἔφης’.

- 13 ὡσαύτως:** ‘*ομοίως – με όμοιο τρόπο*’. **Οὐκοῦν...ἔρχη:** ευθεία ερωτηματική πρόταση, στην οποία αναμένεται καταφατική απάντηση. Ο ‘οὐκοῦν’ έχει δυο χρήσεις: (i) σε προτάσεις κρίσεως σημαίνει ‘*άρα λοιπόν όντως – πράγματι*’ και καταφάσκει ό,τι έχει προηγηθεί δείχνοντας συμφωνία, ‘οὐκοῦν όταν δὴ μὴ σθένω, πεπαύσομαι, Σοφ. Άντ. 91 = *πράγματι λοιπόν, όταν πια δεν μπορώ, τότε θα σταματήσω*’, (ii) σε ερωτηματικές προτάσεις έχει την σημασία ‘*άρα λοιπόν δεν...;*’, όπου η απάντηση που αναμένεται είναι πάντοτε καταφατική, ‘οὐκοῦν χρήσιμά γ’ ἄλφιστα; Ξεν.Άπ. 2,7,5 *δεν είναι λοιπόν χρήσιμα τα τρόφιμα;*’, όπου η απάντηση που αναμένεται είναι ‘Ναι, είναι!’ **διά γ’ ἐκείνας τὰς ἐπιμελείας:** ‘*εξ αιτίας εκείνων των φροντίδων*’.
- 14 δεησόμενος:** τελική μτχ. σε χρόνο μέλλοντα με ρ. κινήσεως, ‘*έρχεται για να παρακαλέσεις*’. **ἐλπίζεις δὲ...:** επίσης ερωτηματική πρόταση όπου ενν. πάλι ο ‘οὐκοῦν’ με την ίδια χρήση, ‘*και δεν ελπίζεις...;*’ **ὧν ἄν δέη:** Αναφορική πρόταση επιθετική. Επειδή εκφέρεται με ‘ἄν+ύποτακτική’ περιέχει και υπόθεση. Ως απόδοση έχει το απαρέμφατο μέλλοντα ‘*τεύξεσθαι*’, οπότε σχηματίζει ένα υποθ. λόγο με τα εξής γνωρίσματα: (i) είναι πλάγιος, γιατί η απόδοσή του αντί για Κύρια πρόταση είναι απαρέμφατο, (ii) ανήκει στο ‘προσδοκώμενο’. Η αναφορική αντωνυμία ‘ὧν’ συντάσσεται με το ρ. ως ‘γενική διαιρετική’. Η εντύπωση ότι πρόκειται για ‘αντικείμενο’ σε γενική πτώση οφείλεται στο γεγονός ότι μετά τον πτωτικό μετασχηματισμό της ελληνικής ‘γενικής’ στην ν.ε. ‘αιτιατική’, αυτή λογίζεται ως αντικείμενο. Η ν.ε. απόδοση της ρ. έκφρασης ‘*δέομαι τινος*’ είναι ‘*χρειάζομαι κάτι/κάποιον, έχω ανάγκη κάτι/κάποιον, μου λείπει κάτι/κάποιος*’, όμως η κ.λ. ερμηνεία – που όμως δεν μπορεί να αποδοθεί στην ν.ε. – είναι ‘*χρειάζομαι κάτι από κάτι/κάποιον, παρακαλώ κάτι από κάποιον*’.
- 15 ὅτι...δοκεῖς:** ειδική πρόταση, που όμως εδώ λειτουργεί πιο πολύ ως ουσιαστική – αιτιολογική, ‘*για το γεγονός ότι...*’. **συνειδέναί σου τῷ...οὐπόποτ’ ἀμελήσας:** η ρ. έκφραση είναι η εξής: ‘*σύννοιά μοι ποιήσας τί’* που σημαίνει: ‘*γνωρίζω καλά για εμένα τον ίδιον, ότι εγώ έκανα τούτο*’. Στην έκφραση αυτήν η δοτική είναι προσωπική της ‘συμμετοχής’, και η μτχ. είναι συνημμ. στο υποκ. του ρ. ως κατηγορηματική. Η δεικτική αντωνυμία είναι αντικ. στην μτχ. **Πάνυ μὲν οὖν:** μια έκφραση που ακολουθεί μετά από ερωτήσεις προκειμένου για καταφατικές απαντήσεις, ‘*Σίγουρα – Απολύτως - Ναι*’.
- 16 ὡς πρὸς...διάκειμαι:** για λόγους έμφασης έχει γίνει μία σοβαρή διαταραχή στην ομαλή συντακτική σειρά των λέξεων. Αν αφαιρέσουμε την έμφαση, τότε θα έχουμε την εξής σειρά: ‘*οὕτω διάκειμαι πρὸς τοὺς θεοὺς ὡς ὄντας μοι φίλους*’, ‘*έτσι συμπεριφέρονται απέναντι στους θεούς, διότι έχω την εντύπωση ότι είναι φίλοι μαζί μου*’. **ὡς...ὄντας:** συνημμ. μτχ. επιρρ. αιτιολογική, και με την προσθήκη του ‘ὡς’ δίνει στην αιτιολογία έντονη υποκειμενική χροιά ‘*διότι έχω την εντύπωση ότι είναι...*’. **φίλους μοι:** το ουσιαστικό είναι κατηγορούμενο και η δοτική της συμμετοχής, ‘*...φίλοι μαζί μου*’, κι όχι ‘*...φίλοι / φιλικοί σε εμένα*’.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Και ο πατέρας ξεκίνησε να μιλάει στον Κύρο, ενώ εκείνος βάδιζε μπροστά. «Παιδί μου, όσον αφορά το γεγονός ότι οι θεοί με φιλευσπλαχνία και καλή διάθεση προσφέρουν σε εσένα, είναι φανερό τόσο σε θυσίες όσο και σε σημάδια στον ουρανό. Και το γνωρίζεις κι εσύ ο ίδιος. Κι εγώ σκοπίμως σου τα δίδαξα αυτά, για να μη μαθαίνεις από άλλους τις προτάσεις των θεών, αλλά εσύ ο ίδιος βλέποντας αυτά που φαίνονται και ακούγοντας αυτά που ακούγονται να κατανοείς, και για να μη πηγαίνεις σε μάντεις, αν ήθελαν να σε ξεγελάσουν λέγοντας διαφορετικά απ' αυτά που δείχνουν τα σημάδια, και για να μην βρεθείς πάλι σε δύσκολη θέση εξ αιτίας των θεϊκών ενδείξεων, δηλ. πώς να τις μεταχειριστείς, αν κάποια στιγμή βρισκόσουν χωρίς μάντεις, αλλά για να δείχνεις εμπιστοσύνη σ' αυτές γνωρίζοντας με την μαντική τέχνη τις προτάσεις από τους θεούς.» «Σίγουρα λοιπόν, πατέρα, - είπε ο Κύρος - για να θέλουν οι θεοί να δίνουν συμβουλές σε μας με το να είναι ευσπλαχνικοί, όσο μπορώ φροντίζω συνεχώς σύμφωνα με τα λόγια σου. Διότι θυμάμαι - είπε ο Κύρος - που άκουσα κάποτε από εσένα ότι εύλογα είναι δυνατόν να είναι πιο αποτελεσματικός με τους θεούς, όπως και με τους ανθρώπους, όποιος όχι όταν είναι σε κατάσταση δυσκολίας, τότε τους κολακεύει, αλλά όποιος όταν έχει τις μεγαλύτερες επιτυχίες, τότε ακριβώς θυμάται τους θεούς. Και είπες ότι πρέπει να φροντίζουμε για τους φίλους έτσι ακριβώς όμοια.» «Άρα λοιπόν - είπε τότε εκείνος - παιδί μου, δεν έρχεσαι εσύ εξ αιτίας εκείνων των φροντίδων πιο ευχάριστα στους θεούς για να τους παρακαλέσεις, και δεν ελπίζεις ότι θα πετύχεις περισσότερο αυτά που ζητάς, για το γεγονός ότι γνωρίζεις καλά για τον εαυτό σου ότι εσύ ποτέ δεν αδιαφόρησες γι' αυτούς;» «Σίγουρα - είπε ο Κύρος - πατέρα, έτσι συμπεριφέρομαι απέναντι στους θεούς, διότι έχω την εντύπωση ότι είναι φίλοι μαζί μου.